

פגיעה בחשיבות הטוב במרחב הצבורי

1. משנה ד' - רבי יוחנן בן ברוקא אומר, כל המחלל שם שמים בסתר, נפרעין ממנו בגלוי.
אחד שוגג ואחד מזיד בחלול השם

2. קדוש וחלול ה' - רמב"ם הלכות יסודי התורה ה, יא'

וַיֵּשׁ דְּבָרִים אֲחֵרִים שֶׁהֵן בְּכֻלָּל חִלּוּל הַשֵּׁם. וְהוּא שֶׁיַּעֲשֶׂה אוֹתָם אָדָם גְּדוּל בַּתּוֹרָה וּמְפָרָסֵם בְּחִסְדוֹת דְּבָרִים שֶׁהֵבְרִיזוּ מְרַנְּנִים אַחֲרָיו בְּשִׁבְלֵם. וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינֶן עֲבֻרוֹת הָרִי זֶה חִלּוּל אֶת הַשֵּׁם, כְּגוֹן שֶׁלְקַח וְאֵינוֹ נוֹתֵן דְּמֵי הַמִּקְח לְאֵלֶתֶר. וְהוּא שֶׁיֵּשׁ לוֹ וְנִמְצְאוּ הַמוֹכְרִים תּוֹבְעִין וְהוּא מְקִיפֵן. אוֹ שֶׁיִּרְבֶּה בְּשִׁחּוֹק אוֹ בְּאֲכִילָה וְשִׁתְיָה אֶצֶל עַמֵּי הָאָרֶץ וּבִיְהִיָּה. אוֹ שֶׁדְּבֹרוֹ עִם הֵבְרִיזוֹת אֵינוֹ בְּנִחַת וְאֵינוֹ מְקַבֵּל בְּסִבָּר פְּנִים יְפוֹת אֶלָּא בְּעַל קִטְטָה וְכַעֲס. וְכִיּוֹצֵא בְּדְבָרִים הָאֵלּוּ הַכֹּל לְפִי גְדוּלוֹ שֶׁל חֶכֶם צָרִיךְ שֶׁיִּדְקַדֵּק עַל עֲצָמוֹ וַיַּעֲשֶׂה לְפָנָיו מְשׁוֹרֵת הַדִּין. וְכֵן אִם דְּקִדְקֵם הַחֶכֶם עַל עֲצָמוֹ וְהָיָה דְּבֹרוֹ בְּנִחַת עִם הֵבְרִיזוֹת וְדַעְתּוֹ מְעַרְבֶת עִמָּהֶם וּמְקַבֵּלֵם בְּסִבָּר פְּנִים יְפוֹת וְנִעְלָב מֵהֶם וְאֵינוֹ עוֹלָבָם. מְכַבֵּד לָהֶן וְאֵפְלוֹ לְמַקְלִין לוֹ. וְנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּאֶמוּנָה. וְלֹא יִרְבֶּה בְּאֶרֶיחוֹת עַמֵּי הָאָרֶץ וְיִשְׁבִּתֵּן. וְלֹא יִרְאֶה תְּמִיד אֶלָּא עוֹסֵק בַּתּוֹרָה עֲטוּף בְּצִיצִית מְכַתֵּר בַּתְּפִלִּין וְעוֹשֶׂה בְּכָל מַעֲשָׂיו לְפָנָיו מְשׁוֹרֵת הַדִּין. וְהוּא שֶׁלֹּא יִתְרַחֵק הֵרְבֵה וְלֹא יִשְׁתַּמֵּם (לֹא יֵאבֵד מֵהַ שֶׁהִשִּׁיג וְיִהְיֶה בְּשִׂמְחָה, כְּלוּמֵר - עֲמוּד עַל שְׁלוֹ כְּשִׁנְכוֹן). עַד שֶׁיִּמְצְאוּ הַכֹּל מְקַלְסִין אוֹתוֹ וְאוֹהֲבִים אוֹתוֹ וּמְתַאֲוִים לְמַעֲשָׂיו. הָרִי זֶה קִדְשׁ אֶת ה' וְעֲלִיו הַכְּתוּב אוֹמֵר (יִשְׁעִיהַ מִטִּג) 'וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֶתָּה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְּפָאֵר':

3. צריך אדם לברוח מחילול ה' - חגיגה טז. - שנינו במשנה: כל שלא חס על כבוד קונו ראוי לו שלא בא לעולם: ומפרשין: מאי היא? ... רב יוסף אמר: זה העובר עבירה בסתר, וכדברי יצחק. דאמר רבי יצחק: כל העובר עבירה בסתר, כאילו דוחק רגלי שכינה, שהרי זה כאילו אומר בלבו: אין השכינה כאן. שנאמר [והרי נאמר]: כה אמר ה' השמים כסאי והארץ הדום רגלי. ותמהינן על דברי רבי יצחק שאמר אין ראוי לעבור עבירה בסתר: איני! והא תניא: רבי אלעא הזקן אומר: אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו: ילך למקום שאין מכירין אותו, כיון ששם אין דעתו גסה עליו, ושמה יקל כח יצרו מעליו. וגם אם יחטא, אין אדם נותן לו לב, לפי שאינו חשוב בעיניהם. וילבש שחורין ויתעטף שחורין, שעל ידי כן אין דעתו גסה עליו, וגם אינו חשוב בעיני הבריות. ושם יעשה מה שלבו חפץ, ואל יחלל שם שמים בפרהסיא בהיותו במקומו, והכל מכירים אותו?! ומוכח שעדיף לחטוא בצינעא מאשר בפרהסיה! ומשנינן: לא קשיא: הא - דאמר רבי יצחק - דמצי כייף ליה ליצריה [יכול לכוף את יצרו ולא לעשות העבירה כלל], אלא שהוא בוטח על כך שהוא הולך למקום סתר, כדי שיוכל לעשות את העבירה, ונמצא דוחק בכך רגלי השכינה. הא - דרבי אלעא - דלא מצי כייף ליצריה. וכיון שברור שיחטא טוב שיעשה כן בצינעא מאשר בפרהסיא

4. איך נראה קדוש וחלול ה' - יומא פו. - היכי דמי חילול השם? אמר רב: כגון אנא, אי שקילנא בישראל מטבחה אם אני לוקח בשר מהקצב ולא יהיבנא דמי ואיני משלם לו לאלתר מיד, שאם אני מתאחר הוא סבור שאני גזלן ובא לזלזל באיסור גזל, וזו היא עבירת חילול ה', שלומדים ממנו לחטוא. אמר אביי: לא שנו שתשלום מאוחר לקצב הוא חילול ה' אלא באתרא במקום דלא תבעי, שאין נוהג הטבח ללכת ולגבות את הקפותיו, אלא כל אחד מביא לו בעצמו. אבל באתרא דתבעי, שנוהג הקצב לבוא ולתבוע את הקפותיו - לית לן בה, אין לנו לחשוש לחילול ה' שהרי כך היא הדרך באותו מקום...

רבי יוחנן אמר: היכי דמי חילול ה' כגון אנא, דמסגינא כשאני מהלך ארבע אמות בלא תורה ובלא תפילין. וילמדו ממני להבטל מלימוד התורה ומהנחת תפילין. יצחק, דבי רבי ינאי, אמר: חילול ה' הוא אצל כל אדם שחביריו מתביישין ממנו מחמת שמועתו, שם רע היוצא עליו. אביי אמר: כדתינא: "ואהבת את ה' אלהיך". שיהא שם שמים מתאהב על ידך. שיהא אדם קורא במקרא, ושונה במשנה, ומשמש תלמידי חכמים. ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות. ואז, מה הבריות אומרות עליו? אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה. אוי להם לבריות שלא למדו תורה. כי פלוני שלמדו תורה - ראו כמה נאים דרכיו, כמה מתוקנים מעשיו! עליו הכתוב אומר [ישעיהו מט] "ויאמר לי: עבדי אתה, ישראל אשר בך אתפאר". אבל מי שקורא ושונה, ומשמש תלמידי חכמים, ואין משאו ומתנו באמונה, ואין דבורו בנחת עם הבריות. מה הבריות אומרות עליו - אוי לו לפלוני שלמד תורה, אוי לו לאביו שלמדו תורה, אוי לו לרבו שלמדו תורה. פלוני שלמד תורה - ראו כמה מקולקלין מעשיו וכמה מכוערין דרכיו!

5. להתרחק מהכיעור והדומה לו - חולין מד:

דתינא: דיין שהיה דן את הדין בין שני בעלי דין. זיכה וחייב. טימא וטיהר. אסר והתיר. וכן העדים שהעידו על שדה או על טלית שהיא של פלוני. כולן, בין הדיינים ובין העדים, רשאי ליקח מידי הזוכה את אותו החפץ שעליו היה הויכוח בבית דין. אבל, אמרו חכמים: הרחק מן הכיעור ומן הדומה לו! שלא יאמרו האנשים שזיכהו הדיין, או שהעידו העדים לטובתו, כדי שלאחר מכן יקנו ממנו את החפץ בזול.

6. פרוש תפארת ישראל

פרעין ממנו בגלוי - ב' מיני מחללי השם נינהו,

א) העובר עבירה בפרהסיא אפילו לתיאבון, דעכ"פ מחלל ומיקל כבוד שמו ית' ע"ז, שמגיד לכל שאינו חושש לציוויו, דאפילו תקפו יצרו וחוטא לתיאבון, עכ"פ היה לו לעשות בסתר [כחגיגה דט"ז א'], ולחוש על כבוד קונו, ולא לחלל שמו ית' בפרהסיא, וזה חלול השם אפשר אפילו בצדיק גמור, דלפי גדלו יודע שעניי הכל צופות עליו, לפיכך צריך להשמר גם מן הדומה לכיעור [כחולין מ"ד ב'], וה"נ אמרינן [יומא דפ"ו ע"א] היכי דמי חלול השם, אמר רב כגון אנא אי שקילנא בישראל מטבחה ולא יהיבנא דמי לאלתר, ור' יוחנן אמר כגון אנא כגון אנא דמסגינא ארבע אמות בלא תורה ובלא תפילין.

ב) אבל עוד יש חלול השם באופן אחר, ובכה"ג מיירי תנא הכא, דהיינו שבאמת אין פחד אלהים נגד עיניו, כמינין ואפיקורסים שעוברים עבירות ביד רמה בסתר אפילו בלי שום הנאה, כי מכחיש שיש אלוה נמצא, או שיש תורה משמים, או בהשגחה, או בשכר ועונש וכדומה, ואעפ"כ אינו חוטא בגלוי, מדחושש לכבוד עצמו כי רוצה להחזיק א"ע לצדיק, ולכן לא דמי לשאר חוטא בסתר כשתקפו יצרו, דזה חס על כבוד קונו, להכי גם הקב"ה חס על כבודו, ואינו מביישו להענישו בגלוי, אבל זה, שבאמת כבוד הקב"ה ותורתו קל בעיניו, ופושט טלפיו כחזיר, זהו החונף האמיתי, ולכן יענשוהו בגלוי, למען ידעו הכל שהוא רשע מוחלט, כשיתגלגל שיתגלה נבלותו לעיני השמש:

7. קדוש השם זו זכות שנופלת בידי הנזהרים שלא לחלל שם השם-שפת אמת אמור תרמ"א

בפסוק. ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל (יקרא כב, לב') כי קדוש השם היא מצוה גדולה וזוכין לה ע"י שנשמרים בעצמם מאוד מחילול ה' ח"ו ... וכפי מה שנשמרים מזה זוכין לק"ה. וחכמים הגידו המחלל ש"ש בסתר נפרעין ממנו בגלוי. א"כ מדה טובה מרובה השומר עצמו מח"ה זוכה שיתגלה ע"י כבוד שמים בעולם. כי ונקדשתי הוא הבטחה ג"כ בפרט ובכלל שבסוף יתגלה קדושת שמו ית' ע"י בנ"י.